

Ilgesingoji kasdienybės idilė

Renuariškas Anykščių ruduo...
Vytauto V. Naviko nuotrauka

Kun. Justas Jasėnas

Tikriausiai pačiam Dangui turėčiau dėkoti už tokią unikalią, nepakartojamą galimybę – būti, gyventi Anykščių paprastumo, Anykščių žemiškumo ir žmogiškumo Mekoje. Džiaugiuosi tuo laiku, susitikimais, žmonėmis, už tas dideles kasdienybės dovanas. Turbūt nieko didesnio, nieko jautresnio šiame gyvenime nebūna. Gyvenimas Anykščiuose buvo apstus: gamtos kaitos pajauta, akį praturtinantis kraštovaizdis, dvasią praskaidrinantis kultūriniai renginiai, žmogiškumą saugantys kasdieniniai susitikimai su anykštėnais. Tai didis dvasios paveldas, kurį, kaip milžinišką, nepamatuojamą turtą, išsivežiau į Zarusus.

Galvojau ir dabar tebe galvoju, kad Anykščiuose buvo gera gyventi. Norisi pritarti Nobelio premijos laureato Česlovo Milošo minčiai, kad gera tame krašte būti, kur įvairiais laikais sugyveno skirtingos kartos, kultūros ir tikybos. Kalbama apie tą pačią Lietuvą – mitų ir poezijos kraštą. Anykščiuose tikrai dar galima gyventi ir sugyventi, čia dar tiek daug nesumeluoto žmogiškumo ir gyvenimo, atvirumo, pasiklovimo esančiu šalia ar ateinančiu. Be pykčio, be išankstinių nuostatų, įtarinėjimų.... Čia dar maža melo ir veidmainystės. Čia dar tiek daug širdies, nepavogtos, neprivatizuotos žė-

mės ir laisvės kurti, statyti, likti prie paveldo ir juo kūrybingai pasinaudoti.

Anykščiai tikriausiai tebe vilioja savo gamta, kraštovaizdžiu, istorijos ir kultūros paminklais. Mane visada žavėjo tas nepakartojamas reginys, pasitikdavęs atvažiuojant nuo Troškūnų ar Kavarsko. Tolumoje išsidraikiusios kalvelės, miškeliomis it kupstais apaugusios, iš gelmės išskylantys įspūdingi bažnyčios bokštai, paskendęs miestelis. Kaip žavėdavo tie Jurzdiko kaminų kaminėlių dūmai, ankstų žiemos rytą dangun keliantys baltus dūmų stulpus. O tas rudeninis obuolių kvapas, užtvindantis visą miestą – gatves, namus, visą orą. Taip tikra. Mėgdavau ir su valtele paplaukioti Šventąja, dažniausiai iki metalinio siauruko tilto. Stebėti tiesiog upėn žiūrinčius, upėn sugriuvusios namų langus, gausius karklų sąžalynus, neišbaidytus, nepavergtus, laukinę gamtą ir ramybę tebesaugančius paukščius užutėkiuose. Teko pakeliauti ir po apylinkes, pasižvalgyti dvarvietėse, pasivaikščioti palei siauruko vingiuojančius bėgius, akį pamaloninti Anykščių Šveicarijos vaizdais. Kaipgi nemylėti šio apdovanotojo, šio išaukštintojo ir išrinktojo krašto.

Tik atvykęs į Anykščius skubėjau susipažinti su kultūriniais – istoriniais objektais, nes laikas piktas. Piktas todėl, kad praeina, prateka ir nesugrįžta. Tučtuojau aplankiau A. Baranausko ir A. Vienuo-

lio - Žukausko memorialinį muziejų. Jo darbuotoja Vida Zasiene aprodė ekspoziciją, maloniai supažindino su paveldu. O kiek sykių keliauta Siauruko stotin, kopta į Laimės Žiburį... Anykštėnai gali tikrai vertai didžiulis savo krašto kūrėjais, švietėjais, savo krašto praeities lobynu, dvasiniais reliktais. Svarbu neužmigti ir vien didžiulis, kad turiu, kad priklausu. Amžių sudėstytas, sukauptas paveldas, manau, maitins ir daugelį ateities šio miesto kartų. Malonu, kad tas paveldas nedūlėja, netrūnija saugyklų lentynose. Kad su juo galima susipažinti, kad prie jo galima glaustis, mokytis, tobulėti ir vis labiau tapti Žmogumi. Ir būsime tiek gyvi, kiek mokėsime kūrybingai pasinaudoti praeitimi. Ne gyventi, ne įsitvirtinti praeityje, bet kūrybingai pasinaudoti praeitimi dabartyje.

Kasdienybės padangę taip dažnai praskaidrina, nušviečia ir atnaujina kultūros renginiai. Stengiausi juose kiek galėdamas dalyvauti, nepraleisti progos. Juk tai taip pat prisideda prie žmogiškosios formacijos, brandos, žvilgsnio ir minties taurinimo. Gera, kad anykštėnai neabejingi savo kultūrai, savo paveldui. Nors dažnai buvo sakoma, kad kunigui nedera susidėti su poezija, su kultūra, kad nevalia artimai, jautriai bendrauti su žmonėmis, visų tų priesakų ir pastabų nepaisiau. Gal todėl taip greitai reikėjo ir išvykti iš Anykščių... Norejosi eiti a.a. monsinjoro Alberto Talačkos keliu (jis man buvo ir liko didžiausias autoritetas ir pavyzdys), pasinaudoti jo supratimu, jo sielovados ir kasdienybės modeliu. Svarbiausia nebijoti, neventi žmogaus. Ir dabar tebemanau, kad verta ir prasminga likti prie žmogiškos kasdienybės, prie ašarų ir prie skaidrios šypsenos. Kad verta ir prasminga prie to Didžiojo, Neregimojo savo silpnais, kreivais žingsneliais artintis per žodį, kūrybą, kultūrą, dvasinę savastį. Pasitaiko miesto gyvenime ir sunkumų, ir žmogiškų intrigu, ir tamsesnio žvilgsnio, bet dar yra tiek gražaus, nesugadinto žmogiškumo, atviros dvasios, noro ieškoti, kurie, tikiu, padės ir unikaliai gyventi, pasinaudoti krašto lobynais, jais džiaugtis, juos pristatyti visiems besidomintiems, visiems trokštantiems tikrumo.

Jaukūs gyvenimai, jaukūs Anykščių kalvelės apkabinę namai. Tiek daug medinės architektūros šilumos. Nors pats miestas, jo vidinė erdvė, jo šerdis turbūt amžiams paženklinta sovietmečio gigantais – grubiu, šaltu, milžinišku betonu. Reikia tikėtis, kad atnaujinti

Kurių dėka esame...

Silvija Mažeikytė

Buvo kalvelės, tirštai apžėlusios krūmais, žolėmis, beverčiais medžiais. Buvo laukėjanti gamta, spėriai užkariaujanti kiekvieną žmogaus apleistą lopinėį. Dabar gi pravažiuojantis ar praeinantis nustebeęs sužiūra, suklūsta, tarsi pajutęs, kad jį kažkas stebėtų... Supratęs priežastį, žiū, ir kepurę nukelia. Nes jį žvelgia ne bet kas, o dailūs, meniškai išdrožinėti kryžiai, medžio skulptūros. Vadinas, ši žemė tebegyva?..

Šių metų rugpjūtį Kijeve gyvenantis Penagalio kaimo vaikas Virginijus Strolia savo lėšomis pastatė jau ketvirtąjį apylinkėje paminklą. Padedamas kraštotyrininko R.Guobio, pirmiausia atkūrė Penagalio kapinaitėse palaidotų žmonių vardus, pavardes ir jamžino juos mediniame kryžiuje. Prireikė ne tik archyvinių duomenų, lėšų, organizacinių pastangų, bet ir juodo rankų darbo. Tūlas verslininkas per atostogas šildytų sau bambą Maljorkos saulėje, o visoje Ukrainoje garsių leidinių redaktorius Virginijus mosavo kirviu, rinko šakas, tampė akmenis.

Paskui atėjo eilė gretimo Kiaušagalio kaimo kapinaitėms, kurių taip pat nebebuvo nė ženklo. Dar po metų iškilo graudus ir didingas paminklas vietos šauliams savanoriams, 1920 m. žuvusiems analogo neturinčioje kovoje su lenkų kavalerijos eskadronu.

Ir štai dar vienas šiltas prisilietimas prie gimtosios žemės: paminklas besiilsintiems Karčių kaimo gyventojams. Jį, kaip ir skulptūrą savanoriams, išdrožė tautodailininkas Valentas Survila. Iškilimėse dalyvavęs Andrioniškio parapijos klebonas Virginijus Taučkėla nuoširdžiai džiaugėsi ir laimino žmones, prikeliančius kraštą

Karčių kaimo palaukėje iškilo dar vienas V.Strolios sumanytas ažuolo paminklas sentėviams.

Autorės nuotrauka

mūsų atminčiai, naujam gyvenimui. O pats Virginijus Strolia kalbėjo:

- Noriu, kad kiekvienas, atvykęs į šią žemę, žinotų: ji niekad nebuvo tuščia, čia taip pat mylėta, arta, juoktasi ir raudota. Esu istorikas, jaučiu pareigą priminti mūsų visų istoriją, pagerbti tuos,

kurių dėka patys esame. Gal kada nors turistai, mūsų krašto svečiai bus nukreipiami dar vienu maršrutu – keliu pro išmirusius, bet nepamirštus kaimus.

Ką prie to bepridursi? Nebent tai, kad tokius darbus gali nuveikti tik šiltos, mylinčios rankos, dora, jautri širdis.

Ilgisingoji kasdienybės idilė

Atkelta iš 1 psl.

Kultūros rūmai šiek tiek pakeis, pagražins miesto rūbą, o naujoji, moderni stiklo biblioteka neužgoš kalvelės, neatims iš akių noro pasidairyti, pasigrožėti, neištums didžiojo Antano Baranausko iš jam paskirtos, jam dedikuotos ir vertai priklausančios vietos. Tik kad skaitytojų, kultūra ir menu besidominčiųjų nepritrūktų...

Gal kada išsispręs ir senosios liginės komplekso klausimas. Stūkso rūmai, garažais garažėliais apkaišyti. Plynė, dykvietė, sulaukėjusi, sugriuvu-

si, bauginanti... Viskas čia pat – centras, Šventoji, bažnyčia. Gal kada nors bažnyčia gaus tinkamą, gerą kaimyną? Kas žino. Tik nesinori, kad būtų sujauktos, sumaišytos erdvės, ta aiški takoskyra tarp *sacrum* ir *profanum*. Kas daugiau mokės, tas ir bus kaimynas, o dovanotam arkliui juk į dantis

nežiūrima. Pinigėlis taip vilioja, atspirti taip sunku.

Šiame mieste buvo gera ir bus gera gyventi. Tik toks gražus kraštas, žemės ir dangaus pajauta ir dermė, jausmų, gyvenimo, žemės ir visos erdvės darna gali išauginti ir išugdyti žmogų. Rašytojų, kūrėjų gyvenimu ir darbu prisodrinta Anykščių žemė – didis dabartyje įsišaknijęs paveldas. Gera prie jo sugrįžti, gera prie jo būti – Čia ir Dabar.

Laikraštį remia

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas
prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Vaizdai fantaziją budina

Tautvydas Kontrimavičius

Anykščiuose bręsta svajonė: kitąmet vasarą, kai sukaks 150 metų nuo garsiojo anykštėno Antano Baranausko poemos „Anykščių šilelis“ rašymo pabaigtuvių, išleisti įspūdingą, ne tik kūrybos, bet ir spaudos galias liudijančią knygą.

Reprezentacinį „Anykščių šilelį“ dabar kuria anykštėnė grafikė, knygos dailininkė 31 metų Loreta Uzdraitė. Jaunosios kartos menininkei tai – ne tik lemtingai pakliuvęs gyvenimo iššūkis. Tai ir puiki proga atskleisti ne tik savo, bet ir visos savo kartos vertybių prioritetus, pagaliau – užkimšti gerkles tiems niurnėtojams, kam atrodo, kad jaunimas nieko, išskyrus kompiuterius, nebežino.

Buvusi Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos, paskui Vilniaus dailės akademijos auklėtinė, prieš porą metų baigusi studijas, L. Uzdraitė dar studijuodama tyrinėjo, kaip Antano Baranausko poema buvo anksčiau kitų dailininkų iliustruojama. Savo sumanymams atskleisti ji nusprendė naudoti ne šiuolaikines grafikos formas, o klasikinį lino raižinį.

Piešti eskizus, perkelti juos ant lino lakštų, paskui raižyti, gaminant formas atspaudams, – ne tik

Ir A. Baranauskas, rašydamas „Anykščių šilelį“, ir L. Uzdraitė, kurdama šios poemos iliustracijas, buvo bendraamžiai – baigiantys 30-uosius metus.

Tautvydo Kontrimavičiaus nuotrauka

kūrybos, bet ir kantraus juodo darbo reikalaujantis procesas. „Bet man patinka tas charakteringas lino raižinio atspaudas – kai ant popieriaus ištrykšta spausdaviniai dažai“, – tikino Loreta, spalio pabaigoje mėginusi anykštėnams paaiškinti, kaip apskritai sukurti tokius „juodai baltus“ paveikslus.

„Anykščių šilelį“ ji nusprendė papuošti itin lakoniškais simboliais – lyg priešingybe tiems detaliems vaizdams, kuriais iki šiol būdavo iliustruojama ši poema. Tai – grafi-

kos kalba, kuri skiriama skaitytojo fantazijai žadinti.

Knygos dailininkės misija – ne tik sukurti dešimtis pavienių iliustracijų, bet ir suteikti leidiniui vientisą, jo turinį atitinkantį veidą: parinkti šriftus, formatą. Jei Loretos svajonę pavyks įgyvendinti – jos „Anykščių šilelis“ net bus „aprengtas“ mediniais viršeliais.

Kol kas labiausiai žinomas L. Uzdraitės „kūrinys“ – Romualdo Lankausko knyga vaikams „Liūto išvadavimas“ (2005 m.), iliustruota jos pieštais spalvotais grafikos kūriniais. Loreta prisipažino, kad kurti knygas vaikams jai kur kas mieliau, nei dirbti prie „rimtų“ leidinių: „Vaikų literatūroje dailininkui visada yra daugiau erdvės fantazijoms išreikšti – o aš taip noriu, kad mano knygas į rankas pasiėmę mažieji jas ilgai prisimintų. Taip, kaip aš pati prisimenu savo vaikystės knygas“.

Todėl ji – gyvo, dailininko ranka sukurto piešinio fanė. Kompiuteris jaunai grafikei – ne kūrybos priemonė, o tik įrenginys darbui paspartinti, sintetinis ryškiaspalvis piešinys jai – išvis ne kūryba.

Loretą nuo vaikystės pažįstantys anykštėnai, visą spalio mėnesį grožėjęsi jos paruoštą „Anykščių šilelio“ iliustracijų parodą Anykščių L. ir S. Didžiulių viešojoje bibliotekoje, tvirtina: ji kaip buvo nuo mažens, taip ir liko krapštukė. Užtat kokia laimė, kai dabar tokius savo įpročius ji gali gimtąjį kraštą reprezentuojančioje kūryboje realizuoti.

L. Uzdraitės lino raižinys iš „Anykščių šilelio“ iliustracijų ciklo.

Kas jūs, daktare Sivickai?

Buvusio Bogotos mero Antano Mockaus senelis, garsios Kolumbijos skulptorės Nijolės Sivickas tėvas – buvęs Anykščių gydytojas

Rimantas Vanagas

Pabaiga. Pradžia - PA Nr.9

KOLEGA

Anykštėnams gerai pažįstamas gydytojas Bronius Šinkūnas šių metų spalį prisiminė:

- 1951-ųjų lapkritį, dar visai jaunas, vos porą metų padirbėjęs gimtojoje Utenoje (esu gimęs Vyžuonose), atvykau į Anykščius – čionykštei ligoninei trūko chirurgo. Dabartiniai gydytojai net neįsivaizduoja, kokiomis sąlygomis tada dirbome: turėjome tik švirkštų, skalpelių, trūko net kraujo spaudimo aparatų ir termometrų, o kai įsigijome operacinį stalą, tai buvo didelis įvykis! Rentgenologas dirbo prie karo lauko aparato, neapsaugoto nuo radiacijos – galimas dailtas, kai kuriems medikams tai skaudžiai atsiliepė... O kai atsidarė poliklinika, jos koridoruose per visą dieną nemažėdavo grūstis.

Tada ir susipažinau su teismo medicinos ekspertu Antanu Sivicku. Buvo jau gerokai pagyvenęs, su lazdyte, bet atrodė postipris, reiklus, principingas, neslėpė, kad palyginti su mumis yra kur kas labiau patyręs, daugeliu ginčytinų atvejų, jei ne visais, teisus! Ir turėjo tam pagrindą: mokėsi prieškarinėje Lietuvoje, rėmėsi Vakarų Europos medicinos patirtimi ir autoritetais, kaip ir visi "smetoniniai" inteligentai, mokėjo užsienio kalbų, o mes... Mes buvom mokėsi tik iš rusiškų vadovėlių, o praktika – kaip sakiau...

Nepaisant akivaizdžių amžiaus, padėties ir patirties skirtumų, kai kokių nesklaidumų ar konfliktėlių, medikai gyveno kaip viena šeima. Ir gindavom vienas kitą, ir šventes kartu švėdavom – pvz., tradicija tapo kartu sutikti Naujuosius metus. Antanas mėgdavo sakyti tosus, prakalbas, tačiau gerdamas "neužsivesdavo". Labai muzikalių medikų neturėjom, bet padainuot padainuodavom, netgi patriotiškų dainų: "Lietuva brangi", "Ant kalno mūrai" ir kt. Užstalės anekdotų vengėm, jie "prakiuro" tik gerokai vėliau: ir apie Staliną, ir apie Leniną...

Gėrimas taip buvo įjėjęs į mačą, kad nuėjus pas dažną pareigūną, tas iškart atkimsdavo butelį; iš to netgi kilo ir toks pasakymas pirmadienio rytą: jopšikdriski, vėl reikės gert!... Maisto krautuvių lentynos buvo pustuštės, turgus skurdus, o dar valdžia turgaus dieną iš trečiadienio perkėlė į sekmadienį... Tačiau gėrimo tuomet netrūko: mieste juk buvo neišsenkanti vyno gamykla!

Teismo medicinos ekspertas tyrė įvairias buitines, kriminalines traumas, sumušimus, sužeidimus, jam reikėdavo nustatyti paciento sveikatos sutrikimo laipsnį... Manau, kiekvienas gydytojas anais laikais turėjo ir tokių iškvietimų, tokių situacijų, apie kurias paskui bijodavo ir prasižioti. Niekas neklausinėjo ir už kokius pinigus daktaras Sivickas pasistatė namelį prie Šaltupio – manau, jog už atsivežtus iš Sibiro. Tremtyje jis taip pat dirbo gydytoju, gavo algele, galėjo ir susitaupyti, - kaip, pavyzdžiui, mano uošviai...

Šalia griežtojo Sivicko jo žmona švytėjo ge-

rumu, draugiškumu, nieko neįžeis, su šypsena pasitinka ir išlydi... Gaila, ilgiau su Sivickais draugaut neteko – jie buvo kitos kartos žmonės, kaip ir visais laikais, jaunimas sau, senimas sau...

KAIMYNĖ

Mokytojai Sofija ir Juozas Pakalniiai: "Sivickų namas buvo ir tebėra mūsų kaimynystė, Šaltinio gatvė. Kai 1968 m. susituokę atsikėlėm čia gyventi, daktaras jau buvo miręs. Bet Elena Sivickienė gyveno dar ilgai, vis sėdėdavo panamėję prieš saulutę. Pasikalbėdavom per tvorą... Pasakodavo:

- Kai manas vyras (kažkodėl sakydavo būtent taip: "manas vyras") grįžo iš Sibiro, jis sakė: aš tau pastatysiu namą, kad man numirus niekas tavęs nestumdytų.

Džiaugėsi, kad Panevėžyje toks Navickas, kairimas, buvo įdarbinęs ją mokyklos raštinėj - kol Sivickas nebuvo grįžęs, šeima visai nebeturėjo iš ko gyventi. Paskui iš dukters Nijolės pradėjo gauti siuntinių, jie ir buvo didžiausia parama. Sakydavo: „Nijolytė - angelas, ne vaikas! Kas galėjo pagalvoti, kad taip atsitiks - Aldona, vyresnioji duktė, bent jau buvo studentė, traukėsi su draugu, o Nijolė buvo tik baigus mokyklą..."

Sivickienė buvo mačius pasaulio - Rusijoje studijavo stomatologiją, o kai vyras dirbo Kėdainių apskrityje vyriausiuoju gydytoju, nuvažiuodavo ir į Italiją, kitus kraštus. Ir būdama garbaus amžiaus, vaikščiojo grakščiai, lengvai - kaip balerina. Buvo daug iškentėjęs, labai geros širdies, vis ką nors dovanodavo iš tų siuntinių - na, kad ir skarelę...

Vienas seniokas buvo pradėjęs pas ją ateidinėti, matyt, muzikantas, vis su akordeonu. Bet ji buvo giliai tikinti (mergautinė pavardė Milvydaitė, brolis buvo kunigas), ir kai sekmadienį tas užgrodo, pykdavo:

- Ateina per pačias Mišias ir groja! Tai aš jam pasakiau: prašom ateit po pietų, man per Mišias neik!

Dar jai buvo lengviau, kol kartu gyveno sesuo Stefanija; Stefutei mirus, mes, kaimynai, paruošėm gedulingų pietų stalą - daugiau nebuvo kam... Elena už tai mums karštai dėkojo. Vienintelis pragiedrulys - Nijolės laiškai (laiškus jai ir nuo motinos, ir nuo savęs rašydavo mokytoja Janina Kaušpėdienė), šeimos likimas toks tragiškas. Senatvėję apako, liko visiška bejėgė - bet sugebėjo išlikti ori, inteligentiška".

Gydytoja Ledina Kaušpėdaitė-Kaladienė:

„Kai buvau dar vaikas, šuo įkando man koją, mama nuvedė pas daktarą Sivicką. Aš jo labai bijojau, pasirodė toks rūstus, žilas. Pritrenkė steriliai balta spalva, aplinkui sklido aštrūs, specifiniai ligoninės kvapai – nė neįtariau, kad jie man kada nors taps kasdieniniai, savi... Žaizda, pasirodo, nebuvo baisi, o šuo nebuvo pasiutęs, taigi visas baigėsi laimingai.

Eleną Sivickienę prisimenu iš dar vėlesnių laikų, mama su ja buvo draugė. Įsiveidė, kai per skubėjimą nepakvietėme į vakarėlį, surengtą mano diplomo gavimo proga – ponija Elena buvo tikra ponija ir pobūvis labai mėgo! Vis pasakodavo, kokie nuostabūs šokiai būdavę

Sūnus ir motina...

Karininkų ramovėje. Pasimėgdama rodydavo ir atvirukus su Italijos vaizdais, Vezuvijum: kelionę į užsienį Sivickas dovanojo savo gražiajai žmonai vedybinio gyvenimo dešimtųjų metinių proga, bet pats kartu nevažiavo, išleido su drauge.

O jos sesuo Stefutė, kuri senatvėje dar labiau apako, prieš tai mėgo rankdarbius, vis ką nors megzdavo, nerdavo. Man būdavo malonu ap-lankyti seseris ir paskambinti pianinu: senutės džiaugėsi muzika savo namuose - matyt, nors trumpam vėl pasijusdavo esančios ponios, aristokratės... Dar įstrigo Sivickienės reakcija pirmąkart pamačius savo anūką Antaną, atvažiavusį į Anykščius iš Vilniaus, kur jis mokėsi lietuvių kalbos: stipriai neprimatančiai senelei ilgaplaukis jaunuolis pasirodęs labai keistas, nežinia į ką panašus..."

TĖVO MARŠKINIAI

Daug žodžių, vaizdų tebegyvi Nijolės atmin-tyje, kai prabyla apie besikeičiančius vaikystės, paauglystės miestus. Vokietmety (tėvelis jau buvo išvežtas), Sivickienei su mergaitėm gyvenant Panevėžyje, juos dažnai lankydavo dėdė Jurgis, inžinierius. Tėvelis jaunėlių brolių (buvo dar ir kitų brolių, Kazimieras ir Albinas) leido į mokslus. Jurgis mėgdavo nusivesti mergaitę į apsnigtą mišką ir įkvėptai kalbėdavo:

- Matai, kaip čia gražu, koks baltumas! Galima melstis kaip prieš altorių...

Ar ne jis pirmasis parodė Nijolei, kad ir žemėje gali būti nežemiškai gražu - tik reikia plačiau atsimerkti, įsižiūrėti?

Prisiminė Nijolė mamą - kaip ji prieš užmig-dama skaitydavo savo dievinamus Dostojevskį, Puškiną - ir neišlaikiusi apsisverkdavo...

Pirmąkart į Lietuvą Nijolė Sivickas sugrįžo 1982 metais. Vilniaus aerouoste ją pasitiko grupelė anykštėnų, tačiau Nijolei įstrigo ne jie... Ji neramiai dairėsi, sutinkančiųjų veiduose ieško-dama motinos, bet jos neatpažino. Tik po kelių akimirų pamatė ant suolo sėdinčią senučiutę, šalia gulėjo gėlių puokštė... Kai Nijolė ėmė eiti artyn, senutė net nepakėlė galvos - ir tik tada Nijolė suprato, kad ji nemato... Kokia žiauri likimo ironija: 38 metus motina laukė savo vaiko, o kai tas stovėjo šalia, akys jo veido nebeįžvelgė.

Nijolė su dukra Ismena lankėsi Anykščiuose, sužavėjo ją sutikusius žmones nepaprastu gyvumu ir tuo, kad... rūkė ilgą indėnišką pypkę! Prisimindama kelionę į Lietuvą, 2001 metų rudenį šių eilučių autoriui ji sakė:

- Jei būtų proga, norėčiau dvi paras vienui viena pagyventi tėvų namuose. Daug ką prisiminti, įsiklausyti, įsivaizduoti...

- O kodėl ne tris paras? - bandžiau

Tęsinys 5 psl.

Atkelta iš 4 psl.

pajuokauti.

- Trečią išprotėčiau, - nukirto Nijolė. - Nežinot kartais, kur prapuolė mano tėvo knygos?

- Tikrai nežinau.

- Kiek daug turėjo! Aišku, daugiausia medicininių, visą biblioteką. Dukrai būtų labai pravertę, studijavo endokrinologiją... Iš pradžių sovietai neleido išsivežti, paskui - nieko neberadau... Ar ne keisti tie žmonės: gyvena su svetimais daiktai, kurie jiems nieko neprimena - ir, kas keisčiausia, gerai jaučiasi! Aš taip negalėčiau.

Nijolės Sivickas ir jos dukters Ismenos namai Bogotoje pilni skulptūrų, knygų, albumų, paveikslų, pačios dailininkės sukurtų stalų ir kėdžių. Tačiau išgirdusi mano klausimą, kokius daiktus labiausiai vertinanti pati šeimininkė, Nijolė ilgai nesvarstė:

- 1976 metais iš Lietuvos man atsiuntė tėvo marškinius. Tėvas jau buvo miręs beveik prieš 20 metų. Drobinius. Aš juos iškart apsvilkau, drebančiom rankom ir drebančia širdim. Ir kai reikėjo apsispręsti, kaip apsirengus atidaryti savo darbų parodą Venesueloje, apsvilkau tėvo marškinius... Tai buvo ypatinga, nuostabi diena! Vilkėti mylimo tėvo marškinius, iš gimtosios Lietuvos, iš nežinios ir amžinybės - neįsivaizduojat, ką man tai reiškė! Tai tas pat, kas širdimi jausti gyvą, mylinčią tėvynės širdį...

NIJOLĖ, LIETUVYBĖ, MOLIS...

Argi teisinga būtų atskiru žodžiu nepaminėjus Antano Sivicko numylėtosios dukrelės Nijolės, jos kūrybos?

Nijolės skulptūros iš oranžinio Andų molio buvo eksponuojamos dešimtyse stambių Europos, Lotynų Amerikos, Australijos, JAV parodų; jų kataloguose prie autorės pavardės pirmas žodis - "lituana", t.y. lietuvė. Bent jau Kolumbijoje jai būtų žymiai lengviau, jei nedemonstruotų savo lietuviškumo; dabar gi, pusę amžiaus pragyvenusi Kolumbijoje, ji vis tebevertinama kaip čia gyvenanti užsienietė - su visom iš to išplaukiančiom pasekmėm. Nijolė dėl to nesikremta - ji netgi norėtų, kad geriausi jos darbai amžiams liktų Lietuvoje.

Kita didelė Nijolės svajonė - kad anūkai mokėtų lietuviškai. Dukters Ismenos sūnūs,

Per parodos atidarymą Venesueloje Nijolė Sivickas vilkėjo drobiniais tėvo marškinius. Nuotraukos iš N.Sivickas asm. archyvo.

N.Sivickas dirbtuvių kampelis.

dvyniai Antanas ir Gantas su močiute kalba tik jos kalba; ypač puikiai lietuviškai šneka pirmoji sūnaus dukra Audra. Pats Antanas, nors gimęs Kolumbijoje, motinos rūpesčiu lankė lietuvių kalbos kursus Vilniaus universitete ir dabar lietuviškai užsikerta nebent dėstydamas painias filosofines teorijas...

Molį dailininkė pirmąsyk pamatė prieš pusę amžiaus Bogotos lietuvių Bagdono dirbtuvėse - jis lipdė visokias vazas, skulptūras. Į Nijolės abejones, kad tokio darbo niekad nedirbusi, atrėžė:

- Išmoksi!

Ir išmoko.

...Vos praušus girdžiu skubrius žingsnius mediniais laiptais - tai Nijolė nardo savo apartamentais, čia iš trečio aukšto į dirbtuves pirmajame, čia priešingu maršrutu. Jos didžiausias turtas - dirbtuvės, nes be dirbtuvių nebūs ir skulptūrų. Kaip tik dėl šios priežasties Nijolė sakosi negalinti nei persikelti į ramią bei turtingą Ameriką, nei grįžti į gimtąją Lietuvą - o kas jos Lietuvoje laukia be tėvų kapų? Net molio, tokio, kokį ji minko visą gyvenimą, tėvynėje nėra. Pagaliau savo skulptūras, kurių nė už ką nenori vadinti keramika (nes dirba pagal savo pačios susikurtas technologijas), Kolumbijoje kiaurus metus gali laikyti atvirame ore, o štai Lietuvoje reiktų specialių patalpų.

Kas matė milžiniškus Nijolės darbus ir ją pačią, niekaip negali suprasti, iš kur šita čiuplutė moteriškutė semiasi tiek jėgų? Nenuostabu, kad temstant ji vos besilaiko ant kojų; atsirėmusi durų staktos, delnu prispaudusi kaktą, sako:

- Uh, kaip pavargau!

Bet keisčiausia, kad šituose žodžiuose - ne

skundas, o džiaugsmas, sunkus ir tikras džiaugsmas!

- Kai prisiliečiu molio, rankos pačios ima kažką daryti... Aš joms neįsakinėju. Pirminis kūrinio variantas atsiranda tarsi iš nieko, jo formą ir išraišką, matyt, daugiau lemia mano vidinė būseną. Toliau - juodas darbas, kol išryškėja linijos, ima glaustis ar tolti plokštumos, trinu visokiais oksidais. Tai trunka mėnesius, savaites. Būna, kad po kelių mėnesių darbo tą savo kūrinį išmetu kaip nenusisėkusį.

- Iš kur tas sugebėjimas persikūnyti, maksimaliai susikoncentruoti, kad galėtumėte gyventi vien kūriniumi - iš prigimties ar įgyto meistriskumo?

- Manęs nedomina tai, ko man nereikia. Kam, pvz., man įsiminti kažkokias datas, pavadinimus ar įvykius, kodėl turėčiau kvaršinti galvą dėl drabužių, buities smulkmenų ar valgio? Rengiuosi taip, kaip pigiau, patogiau, ir viskas. Valgau, geriu tik tam ir tiek, kad turėčiau energijos. Svarbiausia - kad galva būtų šviesi, laisva!

- Vadinasi, menininkui būtina absoliuti pasirinkimo laisvė? Kitaip tarus, menas ir šeima - nesuderinami?

- Taip. Esu maksimalistė. Man pralaimėti ir laimėti - beveik tas pat, nes pralaimėjimas būtinai apdovanoja kažkuo kitkuo. Taip ne kartą ir atsitiko. Štai vienoje parodoje negavau prognozuotos solidžios premijos, bet...Kažkoks nepažįstamas žmogus nusifotografavo prie mano darbo ir parašė: "Šis kūrinys yra parodos ašis, jis man labai svarbus". Mane tai nudžiugino nė kiek ne mažiau, nei būčiau gavusi premiją!..

Taip Nijolė Sivickas ir gyvena. Iš to gyvena. Vardan to gyvena.

Iš gyvenimo elementoriaus

Tautvydo Kontrimavičiaus nuotrauka

Algirdas Birutis

...Štai eina A. Baranausko aikšte ar Žvejų gatve garbaus amžiaus, skvarbaus žvilgsnio, šviesaus veido vyras, malonių šypsniu sveikina sutiktą, tačiau jo vardas ir pavardė girdėti nedažnam. Taip jau yra mūsų gyvenime: tylus, kuklus žmogus, nors ir didelius darbus nuveikęs, visada mažiau pastebimas už skardžiabalsį karjeristą, ekscentrišką menininką, į „pirmą planą“ nuolat išsiveržiantį tuščiagarbį politiką. Ši tiesa pasitvirtina ir kalbant apie pedagogikos mokslininką (kokių mūsų šalyje išvis reta!) Juozą Danilavičių. O su juo pabendrauti ir malonu, ir naudinga. Nekalbant apie tai, kad šis Mokytojas ir gausybės lietuviškų elementorių Autorius turi sukaupęs autentišką rankraštyną, kauges tvarkingai užrašytų ir įrištų prisiminimų, dar tebelaukiančių ryškesnės šviesos.

80-mečio išvakarėse PA korespondentas apsilankė pas garbų Jūbiliarą. Skaitytojų dėmesiui pateikiame pokalbio pagrindų parengtą glaustą J. Danilavičiaus gyvenimo išpažintį.

„Kaip žydų žudymą nejučia siejame su vokiečiais, taip tarybinę bjaurastį tapatinam su rusais. Man nepatinka, kad mes šnekam lietuviškai, o galvojame, gyvenam rusiškai. Prieš rusų tautą nieko neturiu, nebijau atsidurti Turgenevo, Tolstojaus, Čechovo įtakoj. Tačiau mus įtakuoja Ostrovskis, Gaidaras, Dzeržinskis, kartais kapoję kitaminčius, kitataučius... Esam brutali kultūros, totalinio smurto aukos – ir niekaip iš to neišbrendam.

Tą patį paveikslą kiekvienas matome kitaip, autobiografinė atmintimi: vienaip jis atrodo politikui, kitaip menininkui, trečiaip vaikui. O jeigu mūsų atmintys – dvideidystė, iš fanerinių tribūnų sklindantys tušti lozungai, „kombinavimas“, skundimas kitaip galvojančio? Daug blogybių ir šiandien priimam už gryną pinigą... Todėl ir sakau: kiek daug Lietuva prarado dėl okupacijos, to nelemto istorijos įgeidžio!

Man visada atrodė, kad žmogus yra kur kas kilnesnė, subtilesnė substancija, nei mums buvo dešimtmečiais diegiama. Prieš 30 metų, kai atvažiauvau į Anykščius, čia radau šviesių pedagogų, sielos aristokratų. Būdavo, žengiu į mokytojų konferencijos salę – ir visada randu kam nusišypsoti, su kuo žvilgsniu pasisveikinti: su Jonu Juknevičium, Stasiu Kunčinu, Eugenija Vingriene, Ona Gikyte-Šakėniene, Sofija Pakalniene, Jadvyga Budvičiene...

Seno auklėjimo žmonės, bet kokios asmenybės! Bendraudamas su tokias žmonėmis jautei, kad Anykščiuose Antanas Baranauskas dar tebegyvena, tebegyva jo dvasia! Jokios valdžios ir jokios prievartos nesugebėjo palaužti vidinio šviesuolių polėkio, tauraus nusiteikimo. Ir nesvarbu, ką mokytojas dėstytų – užsienio kalbą, geografiją, literatūrą ar matematiką. Mokytojo pašaukimas ir didingumas nusakomas labai paprastai: klauso jo mokiniai – ar ne. Vaikai kaipmat pajunta, kas tu, koks tu...

Kai mokiausi Maskvoje, bendrakursiai bėgdavo į futbolą, o aš – į teatrą. Iš eigasties, manierų, šypsenų, balso tembro atskirdavau nesušaudytus bajorus, senuosius inteligentus, - kokie jie buvo man žavūs! Susikaupęs stebėjau ir žydus, nes kiekvienas jų buvo išgyvenęs didesnę ar mažesnę tragediją. Visam gyvenimui įsiminiau ir senutę buto šeimininkę, pas kurią gyvenom trobelėj Kauno pakrašty: kaip ji gracingai serviuodavo stalą porceliano indais, kaip iškilmingai ir žaviai skimbčiodavu įrankiai, nors lėkštės ir puodeliai būdavo apytuščiai... Senoji ponija mokėjo septynias užsienio kalbas! O mes? Subtili informacija mums buvo neprieinama: skaitėme „Tiesą“ ir „Komjaunimo tiesą“...

Prisimenu pokalbį Kultūros ministerijoje 1956 metais. Vienas viršininkas švietimo „problemą“ suformulavo taip: kiek gi gali lietuvių literatūroj būti kunigų?! Toks buvo lygis, supratimas, noras įsiteikti okupantams... Kunigą Vaižgantą begėdiškai susovietino, iš ekskunigo Vinco Mykoliaičio-Putino kelių tomų parengė vieną, „mokyklinį“ – jame nebebuvo jokios dvasios, tik šalta publicistika... Paklausiau re-

daktorės, kaip ji galėjo taip pasielgti?! Ji prisipažino visą mėnesį verkusi, knygą iškupiūravęs CK – kaip Vienuolio „Puodžiūnkiemį“...

Tiesa, pamenu ir kitokių žmonių, aukštų valdžios pareigūnų, kurie slapčiomis rėmė tave, jei matė tavėje lietuvių dar nesulaužytu stuburu, tikėjo tavimi. Kai kam gal ir keistai nuskambės, tačiau net ir tarp dažnai linksniuojamų „veikėjų“ būta karštų lietuvininkų! Oficialiai darė kas reikalaujama, bet patyliukais, slapčiom nuo Maskvos ir vietinių „prievaizdų“ atseikėdavo lietuvybei, triūsiantiems jos baruose. Kai apsigavę mano ūkvedys (dingo su algom skirtais pinigais) ir aš atsidūriau „ant raudono kilimėlio“ pas vieną didelį viršininką, jis pasakė: „Nepamiršk, rusai fronte išmoko kariaut, bet išmoko ir vogti! Reikėjo ūkvedžiui paskirt ne rusą, o mūsų valstietį!“ Nesunku numanyti, kas būtų atsitikę, jei šituos žodžius būtų nuklausiusi negera ausis...

Kokie laikai bebūtų, kiekvienas turim galimybę pasirinkti vertybes. Iki tarnybos kariuomenėje dirbau mokytoju. Mokėjau ne tik rusiškai, bet ir vokiškai, tad iš karto pasiūlė dirbti štabe. „Bet aš gi nieko nemoku!“ – sakau. „Nieko, - atsako, - ateis laikas, išmoksi!“ Ir štai aš ruošiu manevrų planą; visi karininkai geria, o aš ne... „Zampolitas“ žinojo, kad mano tėvas – politinis kalinys, brolis partizanavo miške; po metų pasiūlė pasirašyk, kad nutrauk visus ryšius su giminėmis, Lietuva – pasišim tame mokyti, kur kiti tik svajot gali! Visos durys atsidarys!.. Atsiskaičiau. Tada jis supyko: „Aš pats augau šiukšlyne, bet atsiskaičiau giminių – ir matai! Norėjau, kad ir tu būtum žmogus, o tu kaip buvai, taip ir liksi avinas!“ Bet aš niekada nesigailėjau taip pasielgęs.

„Šviesos“ leidykloje dirbo porą „chunveibinų“, gadinusių visiems nervus. Štai vienas jų verčia mano elementoriaus puslapius, pažiūri į mane – ir vėl verčia... Neranda, žinoma, nei Morozovo, nei Melnikaitės, nei žodžių apie taikos tvirtovę Sovietų Sąjungą – kur aš juos įsprausiu, jei noriu vaiką pratint prie tiesos, tikrų vertybių?! O redaktorius ciniškai nusišypsavo ir sako: „Daugiau pro šitas duris nebeįeisi!“

O kas yra elementorius? Raidės, paveikslukai? Lyg ir taip, bet tokios knygos nesusapnuos, nesuplanuos, ji kuriama pamažu, ieškant, kylant vis kitokiems impulsams. Kažkas ima diktuoti tekstą, kuriame, tarkime, turi būti tik 12 jau išmuktų raidžių, kažkas kreipia tavo ranką... Todėl esu įsitikinęs, jog elementorius – taip pat kūryba, ir labai subtili! Juo labiau, kad konkretus žmogus ateina ne iš kažkokių neįsėjamų tolių, o iš savo vaikystės. Jau iki trejų metų susiformuoja būsimieji rašytojai, dailininkai, muzikai... Didžiuojusi visą gyvenimą atidavęs mūsų mažiesiems, kad jie išaugtų galingais Lietuvos ažuolais!”

VARDAI IR DATOS

SPALIS

6 d. Sukanka 85 metai, kai Bebarzdžių k. (Anykščių r.) gimė mokslininkas agronomas **Antanas PUODŽIUKAS**. 1952-1985 m. dirbo Lietuvos žemdirbystės instituto Elmininkų (Anykščių r.) bandymų stoties ir eksperimentinio ūkio direktoriumi. 1977-1978 m. su agronomu mokslininku Petru Vasinausku Niūronyse įkūrė unikalų Arklio muziejų.

11 d. (senuoju stiliumi – 24 d.) **100** metų, kai Klevėnų k. (Anykščių r.) gimė pedagogas ir rašytojas, A. Žukausko-Vienuolio sesers Emilijos sūnus **Rapolas ŠALTENIS**. Mokėsi Utenos „Saulės“ gimnazijoje, Anykščių vidurinėje mokykloje, Panevėžio gimnazijoje. 1938 m. Kauno Vytauto Didžiojo universitete įgijo lietuvių k. ir literatūros mokytojo specialybę. Dirbo Šiaulių „Šiaurės Lietuvos“ redakcijoje, mokytojavo Kaišiadorių, Ukmergės A. Smetonos gimnazi-

jose. 1942-1943 m. - Anykščių progimnazijos, vėliau – gimnazijos direktorius, Skiemonių progimnazijos inspektorius. Nuo 1945 m. iki gyvenimo pabaigos gyveno Utenoje, dirbo įvairių gimnazijų mokytoju ir direktoriumi, Utenos rajono švietimo skyriaus inspektoriumi. Parašė ir išleido knygas: „A. Vienuolio gyvenimo pėdsakai“ (1982 m.), „Mūsų Baranauskas (1985 m.), „Kai skleidėsi burės“ (1991 m.), „Tarp dangaus ir žemės“ (1990 m.), „Gaudeamus igitur“ (1993 m.), „Tikras netikras A. Vienuolis“ (1994 m.), „Aš – mokytojas“ (2007 m.). Iš vokiečių k. išvertė L. Rėzos dienoraštį, paruošė Vydūno knygos „700 m. lietuvių-vokiečių santykiams“ vertimą. Parengė studijas apie aušrininką J. Miliauską-Miglovą ir varpininką J. Gaidį-Gaidamavičių, bendradarbiavo įvairiose spaudoje. Apdovanotas Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi (1999 m.). Mirė 2007 m.

19 d. 60 metų, kai Aušros k. (Anykščių r.)

gimė inžinierius hidrogeologas dr. **Albertas BRILINGAS** (m. 1998). Baigė Vilniaus universitetą, dirbo Inžinerinių tyrinėjimų institute. Parengė keliolika mokslinių publikacijų.

22 d. 60 metų, kai Anykščiuose gimė fizikas **Romaldas PURLYS**. Nuo 1974 m. - Vilniaus universiteto Fizikos fakulteto Kietojo kūno elektronikos katedros dėstytojas, mokslo darbuotojas, gamtos mokslų daktaras.

29 d. 80 metų, kai Skraičionyse (Alytaus r.) gimė mokslininkas pedagogas logopedas **Juozas DANILAVIČIUS**. Mokėsi Kauno mokytojų seminarijoje, studijavo Maskvos V. Lunačarskio institute, Šiaulių pedagoginiame institute. Dirbo įvairiose respublikos rajonų mokyklose, nuo 1978 m. - Aulelių spec. internatinės mokyklos direktorius. Apibendrinio turtingą pedagoginę praktiką, parašė ir išleido metodinių leidinių bei elementorių įvairių amžiaus grupių vaikams, spaudoje paskelbė per 200 straipsnių specialiosios ir socialinės pedagogikos klausimais.

Viešnia iš Šiaurės

Kokius Anykščius nuo naujojo Šventosios tilto regi devintą dešimtį įpusėjusi prieškarinio Jurzdiko ir šiuolaikinio Edmontono gyventojas?..
Vytauto Bagdono nuotrauka

Ramūnas Vaivada

Spalio vidury visą savaitę gimtuosiuose Anykščiuose viešėjo Kanadoje gyvenanti anykštėnė Emilija Vasiljevaitė-Karosienė. 85-ąjį gimtadienį ką tik pažymėjusi kraštiečių lankėsi Pasaulio anykštėnų bendrijos būstinėje ir konkrečiu įnašu parėmė „Pasaulio anykštėnų“. Vaikštinėjo po numylėtus Anykščius, bendravo su savo senais mielais pažįstamais – bibliotekininke Romualda Bražėniene, mokytoja Dangira Nefiene, savivaldybės spaudos atstovu Vytautu Bagdonu, mero patarėju Sergejumi Jovaiša.

- Negaliu pamiršti, kaip dar sovietmečiu Kanadoje lankėsi „Žalgiario“ krepšininkai. Susitikime su jais paklausiau, ar nėra ko iš Anykščių? Koks buvo mano džiaugsmas, kai išgirdau balsą „yra!“. Iš to džiaugsmo nebeatstojau nuo Sergejaus. Mudvi su dukra kieme mieliai surengėme priėmimą, kuriame dalyvavo apie 60 žmonių. Kiek prisišnekėjome, pridainavome! – ne be jaudulio kalbėjo E.Karosienė.

Šįmet staigmena laukė ponios Emilijos ir Anykščiuose: Kultūros centras pakvietė ją į kūrybinio sezono atidarymą, koncertą „Vėl mes kartu“. Salė pilnutėlė, koncertas ištis buvo nuostabus, o vyresnės kartos žmogui – beveik neįsivaizduojamai: tiek jaunų veidų, energijos, muzikos ir spalvų žaismo! Kas galėjo patikėti, kad anykštėnai kada nors sugebės, išgalės taip linksintis – laisvi, puošnūs, drauge, nesidairydami į šalis... Negana to, į sceną pakilęs meras Sigutis Obelevičius perskaito sveikinimą garbiajai jubilatei, įteikia jai gėlių puokštę. „Viešnia iš Šiaurės“ buvo sukrėsta!..

Vėliau, jau artimų žmonių rate, dviejų prisiminimų knygų („Gyvenimas keliose šalyse ir žemynuose: memuarai“, „Karo audrų sukuryje“) autorė Emilija Karosienė prisipažino nugyvenusi nelengvą gyvenimą, kurio vingiuose jai žvaigžde švietę Anykščiai, niekada neišblėšęs noras grįžti namo. Galvojanti ir apie trečią knygą, pačią skaudžiausią, pačią intymiausią... Nuoširdžiai linkėjome ir tebelinkime: teišsipildo ir šioji šviesi mūsų krašto patriotės svajonė!

GERBIAMIEJI,

Jau 20 metų, kai rugsėjo 4 d. Anykščiuose gimė Sąjūdis. Apie tai su mumis prisiminimais pasidalins anykštėnų mitingo Dainuvos slėnyje organizatoriai.

Maloniai kviečiame visus Vilniuje gyvenančius anykštėnus, gimusius, augusius ar kitaip prisidėjusius prie šio gražaus Lietuvos kampelio gerovės, į Vilniaus anykštėnų sambūrio sueigą, kuri vyks 2008 m. lapkričio 15 d. (šeštadienį) 13 valandą Karininkų ramovės salėje (Pamėnkalnio 19, Vilnius). Koncertuos Anykščių muzikos mokyklos mokiniai (direktorė Kristina Vičiniene) ir „Senosios muzikos ansamblis“ (vadovė Lina Pipirienė).

Mielas anykštėnė, nelik neabejingas savo kraštui!

Rita Virbalienė,

Vilniaus anykštėnų sambūrio pirmininkė

LAPKRIČIO RENGINIAI

Anykščių Kultūros centras

6 d. 18 val. Spektaklis „Vilnius - Dakaras“.

15 d. 15 val. Tradicinis romansų atlikėjų festivalis „Aukštaitijos žiedynai“.

20 d. 18 val. Iš profesionalaus meno renginių ciklo „Šviesotamsa“. Grupės „The Road Band“ gyvo garso koncertas.

23 d. 17 val. „Domino“ teatro spektaklis „Briedis Eugenijus“ (rež. V. V. Landsbergis).

23 d. 10 val. Lietuvos karių dienai skirtas koncertas ir susitikimas Troškūnų skyriuje.

28 d. 18 val. Klaipėdiečio atlikėjo ir dainų autoriaus P. Stalio koncertas.

L. ir S. Didžiulių viešoji biblioteka

Bibliotekos salėje - jaunimo iniciatyvinės grupės „Be like no other“ fotografijų paroda „Save yourself and nature“ („Saugok save ir gamtą“)

5 d. 17 30 val. Anykščių koplyčioje. „Vaikystės elementorius“: 80-mečio jubiliejui skirtas vakaras su J. Danilavičiumi. Vienintelis elementorių autorius Lietuvoje pristatys skaitymo pradžiamokslis mažiesiems. Dalyvauja Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos atstovai, „Šviesos“ leidyklos redaktoriai, Anykščių muzikos mokyklos mokiniai.

7 d. 11 val. Verslo ir laisvalaikio centre „Keturi kalnai“ seminaras „10 metų su knyga ant ratų“.

12 d. Grikiapeliuose ir Daujočiuose V. Palčinskaitės kūrybos skaitymai „Ant skersgatvio palangės“.

13 d. Susitikimai su poetu A. A. Jonynu ir aktorium R. Ramanausku.

Bibliobuso renginys **14 val.** Staškūniškyje, **16 val.** Elmininkuose.

15 d. 12 val. Bibliotekos salėje - susitikimas su N. Šulija: „Kaip klostysis Zodiako ženklams ir kaip gyvensime apskritai visi kartu 2009 metais?“

19 d. Vaikų literatūros skyriuje - popietė „Keliaukime saugiai“. Susitikimas su Anykščių rajono Policijos komisariato atstovu.

21 d. 13 val. susitikimas su parodos „Save yourself and nature“ autoriais.

A.Baranausko ir A.Vienolio-Žukausko memorialinis muziejus, Koplyčia

7 d. 16 val. Prisiminimų vakaras „Praeitį nuolat gyvena mumyse...“, skirtas kultūrologės T. Mikeliūnaitės 80-osioms gimimo metinėms. Prisiminimais dalinsis artimieji, muziejūninkai, literatai, kraštotyrininkai. Dalyvaus A. Baranausko giesmių atlikėjai.

8 d. 18 val. Poezijos ir muzikos valanda „Aušros žvaigždei“. Dalyvauja: S. Jančaitė (sopranas), G. Zalatorienė (fortepijonas).

15 d. 16 val. „Prisiminimų vakaras“. Dalyvauja: J. Leitaitė (mecosopranas), R. Krikščiūnaitė (fortepijonas).

21 d. 18 val. B. Petroko kompaktinės plokštelės „Už tavo svajonę“ pristatymas. Dalyvauja: P. Vyšniauskas (saksofonas), N. Petrokas (baritonas), V. Bugenienė (smuikas), dainininkai K. Kelečius, A. Namajuškus, S. Anusevičius, A. Žemaitis. Vakara veda A. Pajarskienė.

22 d. 19 val. Anykščių kamerinio choro „Salve cantus“ (vadovas R. Griauzdė, koncertmeisteris S. Aglinskas) koncertas „Dūšia sukruto dainuot...“, skirtas šv. Cecilijos – chorų globėjos – dienai.

24 d. 18 val. Vigilija „Žodžio ieškanti meilė...“, skirta Lietuvos Jėzuitų provincijos 400 metų sukakčiai paminėti. Dalyvauja: Šiaulių dramos teatro aktoriai, Šiaulių konservatorijos studentės bei vaikų vokalo studija „Rokoko“ (vad. R. Kauneckaitė). Programa: Šv. Ignaco Lojolos, Antoinettes, Hedwigo, Lewiso, Bosco tekstai, ispanų kompozitorių kūriniai, giesmės.

29 d. 16 val. Retrospektyvinės V. Šerio kūrinių parodos „Sugrąžintas laikas“ atidarymas bei romantinės muzikos koncertas. Dalyvauja: S. Šerytė (mecosopranas), D. Račys (fortepijonas).

Koplyčioje iki **lapkričio 27 d.** veiks A. Daujoto tapybos darbų paroda.

Lapkričio mėn. Koplyčios rūsyje veiks A. Butlerio fotografijų paroda „Prie dviejų vandenų. Po trisdešimties metų“.

ANYKŠČJŲ KUNJAPLIS

Linksmi pašventupių lapai...

Motiejus Starkakumpis

KAI TRŪKSTA PRAKURŲ

Vakare kuriam židini. Žmona burblena:

- Vėl nėra prakurų - koks tu šeimninkas?!

- Turėk kantrybės, - atšauonu, - tuoj bus rinkimai, prakurų gausim kupeatas! Kas vakarą bus ką papleškinti.

Tikrai: prieš rinkimus laiškų dėžutė išpampo nuo lankstinukų, kvietimų, programų. Kiek brangaus ir ničniekam nereikalingo popieriaus, visokių rūšių! Su džiaugsmu kemšu juos į židinį, degu... o jie, žalčiai, lakuoti, laminuoti ir kitaip išpuosti, nedega!

- Še tau ir rinkimų viltys, pažadai - sakau, - net prakuroms netinka!..

IŠEITYS IŠ PROBLEMOS

Kaip ir daugelis, anykštėnai su nerimu laukia žiemos: ar išsimokės už šilumą? Net ir tie, kurie malkomis jau apsiginklavę, kaip sakoma, ligi dantų, nelabai nori tapti nemokamais ir suodinais kūrikais...

Vienas draugas siūlo tokią išeitį:

- Lapkričio pradžioj užrakinu du-

ris ir išpilu sau kur nors į Ispaniją! O balandžio pradžioj ar vidury grįžtu - ir pašvilpkit jūs man su visokiais mokesčiais už šilumą!

Tuo tarpu kitas bičiulis ėmė statytis... namą. Nes, matote, už šilumą daugiabučiame jam mokėti per brangu, bet kai įsirengs savo būstą - bus kur kas pigiau!

Jis, žinoma, kukliai nutyli, kiek kainuos to namo statyba...

DARBŪTUMO PAVYZDYS

- Ką veikiat?

- Renkam lapus. Bet, žinai, ir pri-vargom - ne tik visur prisėta, bet dar ir šlapi, sunkūs. O kiek dar ant medžių liko!

- Tai jūs ir nuo medžių skinat?!.

ŽVEJO SENTENCIJA BELAUKIANT ŽIEMOS

Galima išverti bet kokį seimą, tik ne žiemą be ledo!

ANŪKĖ IR LYDEKA

Senelis trejų metų anūkėlei rodo įspūdingą trofėjų - lakuotą lydekos galvą.

- Kas čia? - klausia mergaitė.

- Lydekos galva.

- Kodėl?

- Todėl, kad visą žuvį mes jau suvalgėm, liko tik galva.

- O kur kojos?..

NEJUOKINGA

Garbaus amžiaus anykštėnė, kukli ir tyli moteriškė, gyvena viena namelyje palei upę.

- Ar užsiauginot daržovių? - klausiu.

- Tai kad nelabai - žinai, tamsta, smėlis, medžių šaknys, pavėnė... Bet užtenka - kiek jau čia senam bereikia!

- Na, vis tiek neblogai kokio nors žalumyno užkrimst...

Rūtos Martoranos (Prancūzija, Nica) pieš.

- Užkremtu, o kaipgi! Pavasarį labai mėgstu jaunų berželių lapų salotas - tokios minkštos, švelnios...

Nužvelgiu netoliese marguojančius berželius - ir švysteli juokingas vaizdas...

- Tai po truputį ir nušlamščiat šitą beržynėlį?

Moteriškė staiga žagtelė, be amo žiūri į mane - kol aš suprantu, kad mano juokas jai visai nejuokingas...

KAI BAIGIASI LEDAI

Anūkėlė ką tik žiūrėjo filmuką, kaip katinėlis gaudė pelytę. Dabar ji susikaupusi laižo ledus, tie tirpsta ir slysta nuo pagaliuko, kol galiausiai išvis nieko nebelieka.

- Viskas, - sako mergaitė, - ledai jau nustupo!

ATRADIMAS

Vaikas žaidžia su mediniu arkliuku. Senelis klausia:

- Iš kur tu gavai tokį gražų žaisliuką!

- Radau!

- Keista, bet aš niekur nieko nerandu... O kur tu radai?

- Parduotuvėj!..